

Indhold

Baggrund for kvalitetsvurderingen	2
Kvindemuseet i Danmark	3
Arbejdsgrundlag og formål	4
Samlinger, arkiver og bibliotek	4
Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning	5
Konserverings- og bevaringsarbejde	5
Formidling	5
Bygninger og udendørsarealer	7
Inventar og materiel	7
Organisation og administration	7
Ledelse og personale	8
Økonomi	8
Sammenfatning	9
 <i>Bilag</i>	
Styrelsens notat om museet registrering	10
Styrelsens notat om museets internet formidling	11
Det Faglige Råd for Nyere Tids udtalelse om museets forsknings- og formidlingspublikationer	12
Udtalelse fra Århus Kommune	16

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Som led i Kulturarvsstyrelsens resultatkontrakt 2004-2007 med Kulturministeriet skal styrelsen årligt kvalitetsvurdere mindst 15 statsanerkendte museer. Styrelsen udvælger disse museer ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation. Kvindemuseets udtagelse til kvalitetsvurdering i 2004 er sket efter ønske fra museet på baggrund af Kulturarvsstyrelsens gennemgang af museer, der modtager eller har søgt om et særligt statstilskud efter museumslovens § 16.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering 2004 af Kvindemuseet er baseret på:

- Museets besvarelse af kvalitetsvurderingsskemaet med bilag modtaget i styrelsen den 30. august 2004, herunder 9 publikationer indsendt til bedømmelse.
- Drøftelse af museets forhold på grundlag af det udfyldte skema på møde i Århus torsdag den 9. september 2004 med følgende deltagere:
  - museumsledelsen, Lene Mørk, Merete Ipsen og Bodil Olesen og formand for bestyrelsen Ebba Strange
  - og fra Kulturarvsstyrelsens museumskontor: museumskonsulent Michael Lauenborg og arkitekt Ebbe Keld Pedersen
  - Under besøget blev museets nuværende og fremtidige lokaler på Domkirkepladsen besigtiget tillige med magasinet i Tilst.
- Bedømmelse af museets forsknings- og formidlingspublikationer ved Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie, dateret januar 2005.
- Kulturarvsstyrelsens brev af 17. december 2004 til museets hovedtilskudsyder Århus Kommune og kommunens udtalelse fra 13. januar 2005.

Århus kommune udtaler i forbindelse med kvalitetsvurderingen:

”Århus Kommune betragter Kvindemuseet som et landsdækkende museum, med ansvarsområdet: Dækning af kvinders liv og virke i den danske kulturhistorie i nyere tid.

I forbindelse med museets lokaleudvidelse (baghuset) forventer vi imidlertid, at der opbygges et nyt museumsafsnit om Barndommens Historie, fortalt som pigernes og drengenes historie. Museet forestiller sig afsnittet opbygget som udstilling kombineret med hands-on aktivitetsrum, hvor der skal udvikles nye børneprogrammer, som bl.a. skal bygge på rollespilsmodeller. Århus Kommune støtter denne anvendelse.

Vi har intet ønske om, at museet specifikt skal beskæftige sig med lokale forhold, men har følgelig intet imod, at lokale forhold indgår som en del af museets virke.”

Kvindemuseet i Danmark

Museet er et statsanerkendt kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15 med følgende ansvarsområde:

Museet skal inden for sit ansvarsområde gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling virke for sikring af Danmarks kulturarv og belyse tilstande og forandringer indenfor kulturhistorien.

Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskningen, samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning samt af anden forskning baseret på museets samlinger.

Museets ansvarsområde er kvinders liv og virke i den danske kulturhistorie i nyere tid.

I nyere tid har urbaniseringen, industrialiseringen og globaliseringen forudsat og medført fundamentale ændringer i kvinders traditionelle virkefelt. Alt har skiftet ansigt – fra fremstillingen af mad og klæder til kroppens, døgnets og årstidens rytme til overleveringen af traditioner, vaner og moral. Tilsvarende er der også sket ændringer i de egenartede kvindekulturer.

Museet skal belyse kvinders hverdagsliv – såvel i dets objektive som i dets subjektive form og udtryk.

Der skal søges genstande, arkivalie-, erindrings-, foto- og billedmateriale, der dokumenterer de materielle, sociale og psykiske vilkår for den enkelte kvinde, for generationer, for klasser og grupper af kvinder. Endvidere søges dokumentationsmateriale for den formning og ændring af disse vilkår, som kvinder gennem deres oplevelser, tolkning og praksis udvirker.

Indsamling og formidling skal fokusere på helheder og samspillet mellem forskellige livssfærer – på sammenhængen mellem traditioner og kvalifikationer, mellem håndværksmæssig kunnen og følelsesmæssige færdigheder, mellem livshistorien og det kunstneriske produkt, mellem moderskab og arbejdsliv – som disse ytrer sig for den enkelte kvinde og formidles kvinder imellem i netværk af slægt, generationer, venskaber, fællesskaber og aktiviteter.

Denne fokusering på sammenhængen er gyldig proveniensoptagelse for genstande, fotos etc. såvel som i de selvstændige livshistoriske undersøgelser.

Fællestræk og ligheder såvel som epoke-, klasse-, generationsmæssige og etniske forskelligheder i kvinders livsmønstre og -situation bør træde frem både i samlingernes helhed og i det enkelte indsamlings- og/eller formidlingstema.

(Uddrag af vedtægternes § 2)

Kvindemuseet er ejet af Kvindemuseumsforeningen

Museumsledelse: Museumsinspektørerne Merete Ipsen, Lene Mørk, og Bodil Olesen

Bestyrelse: Ebba Strange (forkvinde), Kirsten Gomard, Merete Green-Pedersen, Marianne Brix Hvillum, Lone Hindø, Lehn Bang-Mortensen, Katarina Blomquist og Inger Johannesen.

Arbejdsgrundlag og formål

Kvindemuseet er statsanerkendt som et landsdækkende specialmuseum i 1991.

Museet har naturlige daglige samarbejdsrelationer til landets museer, kvindeorganisationer og Århus Kommune.

Derudover har museet en stor kontaktflade til omverdenen gennem medlemskaber af foreninger og organisationer, som repræsenterer kultur- og samfundslivet på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Museet prioriterer arbejdet i disse netværk.

Dertil kommer en række økonomiske samarbejder med fonde og EU-programmer.

Det er museets opfattelse, at de mange samarbejdsparter og forpligtende samarbejdsrelationer giver en dynamisk vekselvirkning mellem museet og omverdenen, og sikrer, at museet lever op til de overordnede principper om at virke i "samfundets tjeneste".

Kulturarvsstyrelsen finder, at museet tegner en markant udadvendt museumsprofil og gennem organisatorisk arbejde bidrager museet på positiv måde til museumsnetværket.

Samlinger, arkiver og bibliotek

Hovedparten af samlingerne dateres til 1900-tallet. Inden for de enkelte registreringsgrupper findes dog ældre genstande, fra 1800-tallet og frem. Det gælder især to af museets meget store samlinger: husarbejde og beklædning.

Samlingerne spænder fra enkeltstående genstande til større helsamlinger, herunder slægtssamlinger.

For store dele af samlingerne er der udførlig dokumentation tilknyttet enkeltgenstandene.

Genstande, der er indsamlet i forbindelse med museets undersøgelses- og indsamlingstemaer, er oftest ledsaget af dybtgående interviews om det liv der er levet med og omkring genstandene. De mundtlige erindringer foreligger på lydbånd og minidisks.

I samlingerne indgår også et omfattende fotoarkiv, dels i form af ældre original fotos, negativer og affotograferede billeder dels i form af samtidsdokumentariske diasoptagelser. Lydbånd og fotos opbevares i museumsbygningen, medens genstande, der ikke indgår i museets udstillinger, opbevares i det klimastyrede magasin i Tilst.

Registreringsdokumentationen af enkeltgenstande sker på edb – indtil ultimo 2003 i databaseprogrammet PC-file, nu i DMI, fra efteråret/vinteren 2004/2005 i Regin. Museet gør

opmærksom på, at nye registreringsprocedurer og -programmer samt nye medier til lyd- og fotooptagelser er affødt af udefra kommende krav.

Der er ikke sket indberetning til KID, da museet har forholdsvis få kunstværker i samlingerne, og at disse ikke tilfører det samlede kunstområde væsentligt nyt. Et enkelt af de fremsendte registreringskort (oliemaleri) henleder dog opmærksomheden på at almindelig registreringspraksis af billedkunst bør følges.

Kulturarvsstyrelsen foreslår, at museet får overført fotoarkivet og samlingen af lydånd til digitalt medie. Det er styrelsens indtryk, at museets magasiner er af høj kvalitet og velordnede.

Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

Museet lægger vægt på at eliminere den passive indsamling mest muligt og i hovedsagen kun hjemtage genstande – tredimensionale og arkivalier – i forbindelse med undersøgelser.

Museet har fra begyndelsen fokuseret på indsamling af mundtlige erindringer, ligesom flere forsknings-/undersøgelsestemaer har haft til formål at tilvejebringe viden og information om aspekter i kvinders hverdagsliv. Den immaterielle kulturarv indtager således en central plads i museets indsamlings- og undersøgelsesvirksomhed.

Kulturarvsstyrelsen finder, at museet har en velovervejede indsamlingspraksis.

Med hensyn til museets registreringspraksis henvises til særskilt notat herom. Se bilag.

Museets har i perioden 2000-2003 gennemført 3-4 undersøgelses- eller forskningsprojekter om året. Alle er afsluttede, og resultaterne publiceret.

Museets forsknings- og formidlingspublikationer har været forelagt Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie, som konkluderer, at museet kan karakteriseres ved en høj undersøgelsesaktivitet – med hovedvægt på indsamling af erindringer og interviews – og publikationsmæssigt af en forbilledlig vilje og evne til formidling til en bred offentlighed. *Se bilag.*

Konserverings- og bevaringsarbejde

Museets samlinger er i generel god stand. Frysekonservering foretages på Naturhistorisk Museum. Museet kan selv udføre nødkonserveringsarbejder ved tekstiler.

Konserveringsværkstederne på Moesgaard og Naturhistorisk museum samt Fælleskonserveringen foretager klima- og lysmålinger til forskellige udstillinger og på magasinet. Museet er tilknyttet Århus Amts Konserveringsordning.

Kulturarvsstyrelsen foreslår – på trods af samlingernes gode bevaringstilstand – at der foretages et konservatorgennemsyn af samlingerne en gang om året. Museet oplyser, at en sådan ordning træder i kraft inden udgangen af 2004.

Formidling

Museet vil gennem sin formidling søge at skabe debat og opmærksomhed om aktuelle, skjulte eller tavse områder af kvinders liv. I den forbindelse har museet erfaret, at specielt feministiske udstillinger fra andre lande – som dér havde været kontroversielle – kun i ringe grad rejser debat, når de præsenteres på et kvindemuseum for et dansk publikum.

Museets basisudstilling: ”Kvindeliv fra urtid til nutid” blev opstillet i 2001 og er gradvist udbygget i 2002-03 indenfor givne, begrænsede lokalemæssige rammer. Hovedvægten er lagt på genstande fra nyere og nyeste tid. Tekst ved enkeltgenstandene er suppleret med teksthæfter på henholdsvis dansk og engelsk.

Museets udstillingspraksis omfatter et betydeligt antal særudstillinger, som dels bygger på lån, dels på egen produktion ud fra resultaterne af museets forskning. Ledelinier for særudstillingerne er tematisk mangfoldighed og fokusering på verden under en kvindevinkel samt et ønske om at kunne opdyrke nye publikumsgrupper.

Flere særudstillinger har omfattet billedkunst udført af kvinder. Museet påpeger i den forbindelse, at man fastholder den kulturhistoriske synsvinkel, idet kunstnerne dels repræsenterer ”den selvstændige kvinde”, dels ”den kvindelige fortolkning af verdenen”.

Udstillingsvirksomheden har i høj grad haft pressens bevågenhed.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet i sin formidling også fokuserer på debatskabende udstillinger, og anbefaler, at museet fastholder denne linie.

Styrelsen kunne ønske sig, at basisudstillingen havde bedre pladsforhold. Såfremt museet prioriterer mere plads til udstillingsformål vil de enkelte temaer kunne udfoldes bedre.

Udstillingskonceptet i basisudstillingen – med aflukker omkring kvindelivets følsomme temaer – er velgennemtænkt. Den parallelle formidling af udstillingen på dansk og engelsk er relevant set i lyset af, at museets emneområde også har et internationalt publikum.

Det er Kulturarvsstyrelsens opfattelse, at museet har en emnemæssigt varieret og appellerende særudstillingspraksis.

Museet har et betydeligt antal rundvisninger og i samarbejde med Folkeuniversitet afholdes foredragsrækker i museets lokaler. Museet har som et nyt initiativ arrangeret byvandring med overskriften: ”Kvindekunst, kvindemærker og kvindemonumenter”.

Museet har en omfattende undervisningsvirksomhed i relation til folkeskoler og gymnasier, men også Danmarks Journalisthøjskole og Østasiatisk Institut ved Århus Universitet har kunnet trække på museets ekspertise. Museet fremstiller undervisningsmateriale, og i forbindelse med det ny udstillingsafsnit ”Barndommens Historie” påtænkes egentlige undervisningsprogrammer.

Endelig bruger museet en del ressourcer på at besvare forespørgsler.

Efter Kulturarvsstyrelsens opfattelse har museet en vidtspændende udadvendt virksomhed, hvilket også kommer til udtryk i museets talrige publikationer og udstillingsfoldere.

Med hensyn til museets præsentation på internettet henvises til særskilt notat herom. Se bilag.

I samarbejde med KVINFO har museet åbnet et mentornetværk, hvor flygtninge-
invandrerkvinder sættes i forbindelse med kvinder med fodfæste på det danske arbejdsmarked.
Mentornetværket – som økonomisk hviler i sig selv – skal løbe frem til udgangen af 2006.

Kulturarvsstyrelsen finder, at dette initiativ er perspektivrigt og ligger i forlængelse af museets øvrige virke. Både på kort og langt sigt kan kontaktholdningen til indvandremiljøerne få betydning for museets forskning.

Museets café er en integreret del af museets virksomhed, hvor den er et supplement for gæster i udstillingerne, et mødested for venner af huset og et samlingssted til foredrag og debatmøder. Cafeen benyttes også til de daglige morgenmøder for hele museets personale, hvor mødeledelsen går på omgang mellem alle ansatte.

Kulturarvsstyrelsen har i denne sammenhæng konstateret, at museet – i dag – har yderst pauvre personalefaciliteter.

Museet har i lighed med andre museer i Århus indført lang åbningstid – til klokken 20 – på onsdage. Ordningen, der er ny, vil museet afprøve over en længere periode. I forbindelse med Århus Festuge har museet erfaret, at flere end 350 besøgende i udstillingen pr. dag er for mange. Begrænsningerne skyldes rumforhold, adgangsveje og basispersonale.

Bygninger og udendørsarealer

Århus Kommune ejer alle de bygninger, museet anvender.

I sommeren 2004 har museet overtaget hovedparten af sidefløjen til Domkirkepladsen 5, hvorved museet areal vokser fra de nuværende ca. 1200 m² til 1800 m². Museets ledelse har udarbejdet indretningsforslag i samarbejde med Stadsarkitektens Kontor. På første etage etableres udstillingen ”Barndommens Historie”, på anden etage indrettes med kontorer, møderum m.v., medens tagetagen primært tænkes anvendt til registreringsaktiviteter.

Kulturarvsstyrelsen glæder sig over, at museet har fået mere plads, der muliggør yderligere udstillingsaktivitet, væsentligt bedre arbejdspladsforhold samt personalefaciliteter i dagens standard.

Inventar og materiel

Museet har inventar og brugsmateriel til ”dagen og vejen”.

Organisation og administration

Museets vedtægter er senest revideret 2. december 2002.

Museet indgår 4-årige kontrakter med Århus Kommunes kultur- og fritidsforvaltning. Aktuelt er kontrakten gennemarbejdet af ledelse, bestyrelse og kulturforvaltning og ligger klar til underskrift.

Museet ejes og drives af Kvindemuseumsforeningen som p.t. tæller 361 medlemmer. Generalforsamlingen godkender hovedlinierne i museets arbejdsplaner og kan opstille /stemme til valg af bestyrelsen af Kvindemuseet.

Ledelse og personale

Museet har dispensation til kollektive ledelse. Den består af tre personer som refererer til bestyrelsen. Bestyrelse og ledelse er i løbende dialog om museets linie og økonomi.

Bestyrelsen tilkendegiver tilfredshed med ledelsens arbejde, og ledelsen føler sig ”privilegeret” med den siddende bestyrelse. Der er en fælles forståelse af, at museet ikke er et ”socialhistorisk museum” med ”kvinden i offerrollen”, men dokumenterer og formidler kvindehistorie i et bredere perspektiv.

Kulturarvsstyrelsen har noteret sig det velfungerende samarbejde mellem bestyrelse og ledelse.

Økonomi

Museets hovedtilskudsyder er Århus Kommune. Kommunen har siden 1991 ydet et årligt driftstilskud på 1.000.000 kr. som løbende er blevet pristalsreguleret.

Museets samlede driftsbudget i 2003 var i alt på 3.446.835 kr.

Tilskud fra Århus Kommune – ordinær drift	2.678.710 kr.
Statstilskud efter museumslovens § 15	768.125 kr.
Tilskud fra Århus Amt – konservering	5.063 kr.
Kulturarvsstyrelsens rådighedssum	175.800 kr.
Kunststyrelsens udstillingsvederlag	25.680 kr.
Forskningsstyrelsen	225.000 kr.
EU: (Born in Europe)	100.000 kr.
Ikke offentlige tilskud	162.482 kr.
Egne indtægter	420.689 kr.
Lønrefusion fra staten	1.851.758 kr.

Der er mellem museet og Århus Kommune indgået aftale om museets drift. Aftalen tager udgangspunkt i Århus Kommunes kulturpolitik samt den regionale kulturaftale mellem Kulturministeriet og Århus Kommune. Kulturaftalen, gældende frem til 31. december 2003, er afløst af en ny aftale for perioden 1. januar 2004 – 31. december 2007.

Århus Kommune har besluttet et fast mertilskud på 720.000 kr. årligt fra 2005 (stigende fra 330.000 i 2004). Samtidigt er museets faste udgifter steget med ca. 450.000 kr. årligt til leje af sidefløjen. Århus kommune er udlejer.

Til projektering og opbygning af Barndommens Historie – henover perioden 2004-2006 – er der givet støtte fra eksterne fonde i størrelsesordenen godt 4 mio. kr.

Kulturarvsstyrelsen har noteret sig, at museet arbejder målrettet med fundraising.

Museets Café har en årlig momsregistreret omsætning på ca. 1 mio.kr.

Museet har ansøgt Kulturministeriet om at opnå godkendelse som § 16 museum.

Spørgsmålet har været behandlet i Kulturarvsstyrelsens rapport ”Gennemgang af museer, der modtager eller har søgt om et særligt statstilskud efter museumslovens § 16”.

Kulturarvsstyrelsen anfører her, at en specialisering i sig selv ikke er nok til at opnå godkendelse som § 16 museum, og at museets aktiviteter ikke adskiller sig fra de øvrige kulturhistoriske § 15 museers.

Kulturministeriet har i brev af 1.april 2004 meddelt, at man ikke kan imødekomme museets ønske om at få tildelt et særligt driftstilskud gennem museumslovens § 16.

Sammenfatning

Kvindemuseet er et veldrevet museum. Samarbejdet mellem bestyrelse og ledelse er velfungerende. Museet indgår aktivt i landets museumsnetværk og som aktiv medspiller i det lokale samfundsliv, ligesom museet har veludbyggede internationale berøringsflader.

Museet har en velovervejede indsamlingspraksis og kan fremvise mange forskningsresultater, ligesom museet har en vidtspændende udadvendt virksomhed. Der er en god sammenhæng mellem museets indsamling, forskning og formidling.

På det bygningsmæssige område bemærkes de gode magasinforhold og den – i øvrigt meget tiltrængte – arealførøgelse af museet på Domkirkepladsen, som nu er under realisering.

Museet arbejder målrettet på at udbygge sin virksomhed gennem økonomiske samarbejder med fonde og gennem forpligtende EU-samarbejder.

Styrelsens notat om museets registrering

Museet har været repræsenteret på kursus i Regin på Museumshøjskolen, og det benytter nu Regin til daglig registrering.

Museet foretager en kvalificeret sagsregistrering. Især skal det roses for fyldige fritekster såvel på sags- som på genstandsniveau.

Det bemærkes dog at museet

- Museet benytter (har benyttet?) den praksis at navngive sager efter giver. Det anbefales at museet tilnærmer sig Dansk Museums Dokumentationsstandard og i fremtiden benytter sagers saglige indhold som udgangspunkt for navngivning, dvs. at man så vidt muligt medtager emne, sted, tid og socialt miljø i sagsbetegnelsen.
- at en del af sagerne mangler angivelse af sted (topografisk nummer) og emnegruppe (iflg. Saglig Registrant for Kulturhistoriske Museer) på sagsniveau. Disse angivelser er vigtige fordi de benyttes som centrale kriterier til søgning i Museernes Samlinger.

Museet bør mindes om at det i medfør af persondataloven i forbindelse med modtagelse af gaver mv. skal sikre sig givers (meddelers) kvittering og tilladelse til offentliggørelse i museets registre, herunder i Museernes Samlinger.

.

EW

Den 4. januar 2005

Styrelsens notat om museets internet formidling

Museet kom på internet i 1997. Det nuværende site er en nyere version. På sitet præsenteres facts om museet, udstillinger, link til samling på d-mol, forskningsemner, publikationer og arrangementskalender for foredrag m.v...

Selvom sitet byder på mange gode informationer, er det svært for bruger at overskue navigation. (eksempelvis under menupunktet 'Udstillinger', hvor topnavigation ikke er konsistent ved 'Nuværende udstillinger'.) Det anbefales at museet anvender konsistent navigation på sitet.

Under menupunktet 'Forskning' er det uklart HVOR man kan købe museets publikationer.

Ved menupunkterne: Om Museet/Samlinger/Cafe: Den grafiske overskrift introducerer ny farve – det anbefales at benytte samme farve som sitet/grafikkerne på sitet i øvrigt benytter.

Engelske site: Veludbygget – mangler link til danske site (undtagen ved 'home')

e-mail: Noget ukonventionel måde at sende e-mails på – Det anbefales at museet bruger en form-submission, så at e-mail bliver sent uafhængigt af brugers e-mailklient. / alternativt et 'mailto link'.

Venstre-navigation er opbygget som grafik – ikke tilgængelig for tekstbaserede browsere. Anbefaling at producere tekstbaseret alternativ - eller som minimum at anvende alt-attributter.

Generelt anbefales det, at adskille struktur og indhold i kodning af sitet og i den forlængelse ikke at anvende HTML til layoutformål. For yderligere information og anbefalinger om dette se: <http://www.netsteder.dk/raad/style/index.html>.

SKR

18.november 2004

Forskningsvurdering vedr. Kvindemuseet i Danmark, Århus

Publikationer

Bedømmelsen er foretaget af to medlemmer af Kulturarvsstyrelsens Råd for Nyere Tids Kulturhistorie på grundlag af følgende titler fremsendt til Kulturarvsstyrelsen.

Merete Ipsen: *Brudekjolefortællinger*, Kvindemuseets Forlag 2004, 211 s., ill.

Merete Ipsen & Bodil Olesen: *Fødselsanstalten i Jylland 1910-1996*, Kvindemuseets Forlag 2002, 292 s., ill.

Merete Ipsen & Bodil Olesen (red.): *Born in Europe*, Berlin 2003, 187 s., ill.

Bodil Olesen: Studinernes århundrede, i: *Kvindemuseet i Danmark. Årbog 2003*, Kvindemuseet 2004, s. 7-27

Bodil Olesen & Jytte Thorndal: *Da danske hjem blev elektriske, 1900-2000*, Kvindemuseets Forlag 2004, 335 s., ill.

Agnete Birger Madsen: *Ægte historier om uægte børn*, Kvindemuseets Forlag 2001, 88 s., ill.

Agnete Birger Madsen: *Barnemordersken på Aastrup. Ugifte mødre og uægte børn i et vendsysselsk landsogn i sidste halvdel af 1800-tallet*, Vendsyssel historiske Museum 2003, 64 s., ill.

Agnete Birger Madsen: *Levevilkår for ugifte mødre og uægte børn på landet i 1800-tallets Danmark – belyst ud fra en undersøgelse af uægte børn og deres mødre i to jyske landsogne ca. 1835-1880*, upubliceret ph.d.-afhandling, Århus Universitet, 2004, 275 manuskriptsider

Agnete Birger Madsen: Om Karen Sophie og de andre mødre, i: *Kvindemuseet i Danmark. Årbog 2003*, Kvindemuseet 2004, s. 46-54

Carina Serritzlew: Tupperware, i: *Kvindemuseet i Danmark. Årbog 2003*, Kvindemuseet 2004, s. 28-45

Ingeborg Bugge: *Kvindens rum – kvindens rammer. Kvindelige kunstnere i Danmark 1870-1920*, Kvindemuseets Forlag 2001, 32 s., ill.

Af ovennævnte forfattere er Merete Ipsen, Bodil Olesen og Carina Serritzlew ansat som museumsinspektører ved Kvindemuseet, sidstnævnte til 30.6.2004. Agnete Birger Madsen er ansat som videnskabelig medarbejder for bevilling fra Statens Humanistiske Forskningsråd, mens Ingeborg Bugge er ansat ved Århus Universitet, hvor hun i forbindelse med et undervisningsforløb har udarbejdet udstilling og katalog for Kvindemuseet.

Beskrivelse af de enkelte publikationer

Merete Ipsen: *Brudekjolefortællinger* rummer dels en række korte kapitler om bryllup, ægteskab og kvinderoller fra 1700-tallet til i dag, dels en række præsentationer af museets meget store samling af brudekjoler, omfattende både genstandsbeskrivelser og de dertil knyttede personlige fortællinger. Publikationen har katalogform, men rummer både materialefremlæggelse og fremlæggelse og bearbejdning af indsamlet interviewmateriale.

Merete Ipsen & Bodil Olesen: *Fødselsanstalten i Jylland 1910-96* fremlægger resultatet af en bredere institutionshistorisk undersøgelse og samtidsdokumentation, foretaget ved institutionens lukning 1996, støttet af Statens Museumsnævn. Publikationen har helt monografisk karakter, men er – som flere af de andre her omtalte publikationer – præget af museets tradition for det mikrohistoriske perspektiv, med vægt på fremlæggelse af den personlige beretning fra erindringer og interviews.

Merete Ipsen & Bodil Olesen (red.): *Born in Europe*, præsenterer resultaterne af et internationalt samarbejdsprojekt mellem fem museer, hvor hvert deltagende museum har bidraget med fem eksempler på person- eller familiehistorier, illustrerende indvandrerliv i det nutidige Europa. Publikationen har katalogform, men er som ovenstående tillige resultat af indsamling af beretninger.

Bodil Olesen: *Studinernes århundrede*, fremlægger i artikelform resultatet af en historisk og etnologisk undersøgelse af pigeuddannelse fra slutningen af 1800-tallet til i dag, eksemplificeret i Århus Katedralskole, hvis 100-årsjubelium har været anledning til undersøgelsen.

Bodil Olesen & Jytte Thorndal: *Da danske hjem blev elektriske* præsenterer resultatet af en større historisk-etnologisk undersøgelse, udført som et samarbejdsprojekt mellem Kvindemuseet og El-museet 2001, støttet af Statens Museumsnævn. Den omfattende undersøgelse har gennem arkiv- og litteraturstudier samt omfattende interviews i tre udvalgte jyske miljøer, hhv. en storby, en stationsby og en landkommune, afdækket forholdet mellem hverdagspraksis og materiel kultur inden for et centralt område i det menneskelige liv. I de første ca. 50 sider fremlægges den generelle tekniske udvikling og teknologihistorie; de næste næsten 200 sider er viet fremlæggelse af konkrete eksempler fra interviewmaterialet, mens de sidste 65 sider analyserer ”husmoderen” som led i samfundets ideologiopbygning med gennemgang af de forskellige interesser: hygiejneideologi, uddannelse og oplysning, husmoderforeningerne, statens institutioner og el-branchen.

Agnete Bjørn Madsen: *Ægte historier om uægte børn, Barnemorderen på Aastrup, Om Karen Sophie og de andre .. samt Levevilkår for ugifte mødre ..* repræsenterer på forskellig måde resultatet af et større forskningsprojekt, tilknyttet Kvindemuseet 1999-2003, i form af dels en udstilling med samtidig indsamling af erindringer / interviews, dels et socialhistorisk forskningsprojekt om ugifte mødre og uægte børn på landet i 1800-tallets Danmark med støtte fra Statens humanistiske Forskningsråd. Den upublicerede ph.d.-afhandling *Levevilkår for ugifte mødre ..* er en samlet videnskabelig bearbejdning af undersøgelsen, hvor en lang række temaer og synsvinkler fremlægges på baggrund af især arkivundersøgelser i to udvalgte jyske områder, men hvor der tillige på s. 18-24 gives en

forskningsoversigt med udblik til international forskning i emnet, især Norge, Sverige og England. - *Ægte historier om uægte børn* er en mere populær monografi, udgivet af Kvindemuseet og Vendsyssel historiske Museum, primært baseret på 11 udvalgte fortællinger fra det 20. århundrede. *Barnemordersken på Aastrup* er udgivet af Vendsyssel historiske Museum og præsenterer en undersøgelse af ugifte mødre, der fødte i et landsogn i Vendsyssel i to femårs perioder i 1800-tallet, mens *Om Karen Sophie og de andre ..* i artikelform fremlægger et konkret eksempel fra Vendsyssel i Kvindemuseets årbog.

Carina Serritzlew publicerer i årbogsartiklen *Tupperware* resultatet af endnu en større kulturhistorisk-etnologisk undersøgelse. I lighed med undersøgelsen af hjemmenes elektrificering er det en fremlæggelse af relationen mellem et materielt kulturkompleks og hverdagspraksis/ kvindekultur. Undersøgelsen gennemførtes i 2003 med støtte fra Kulturarvsstyrelsen.

Endelig er Ingeborg Bugges *Kvindens rum – kvindens rammer* katalog for en kunsthistorisk udstilling på Kvindemuseet som resultat af et foregående samarbejde mellem museet og et undervisningsforløb på Århus Universitet, Institut for Kunsthistorie, med fokus på en række kvindelige kunstnere, deres vilkår og værker fra perioden 1850-1920.

Sammenfatning

De fremlagte publikationer viser et museum, der kontinuerligt iværksætter og gennemfører store undersøgelsesprojekter. Projekterne anvender i høj grad primært kildemateriale, idet de som hovedregel er baseret på interviews, arkivundersøgelser og indsamling af erindringer. De foregår alle inden for museets centrale ansvarsområde med en høj grad af bevidsthed om det nære forhold mellem livsform og materiel kultur. Samtidig viser publikationsrækken en høj faglig aktivitet blandt museets faste faglige medarbejdere samt en bevidsthed om, og evne til, umiddelbar publicering af museets undersøgelsesresultater med lige kvalitetskrav til såvel større værker som mindre artikler.

Af de fremlagte publikationer har især Agnete Birger Madsens publiceringer tilsammen karakter af grundforskning, hvor særligt den upublicerede ph.d.-afhandling både fremlægger undersøgelsens resultat og en placering i forhold til teori og metode samt international forskning. Ligeledes arbejder Carina Serritzlew i sin artikel om Tupperware med en formuleret problemstilling og forholder sig til anden litteratur på området, ligesom undersøgelsen om elektrificeringen af danske hjem repræsenterer et grundlæggende undersøgelsesarbejde med reference til andre forskeres undersøgelsesresultater.

For de øvrige publikationers vedkommende er der i høj grad tale om umiddelbar fremlæggelse af undersøgelsesresultater med stor vægt på mikroperspektivet i form af fremlæggelse af personhistorier og uddrag af erindringer/interviews, hvilket undertiden tager karakter af ren kildegengivelse, mens de enkelte undersøgelser kun i begrænset omfang sættes i en større teoretisk eller komparativ sammenhæng. Publikationerne er dog alle tematisk centralt placeret i forhold til museets ansvarsområde.

Generelt må konkluderes, at Kvindemuseet kan karakteriseres ved en høj

undersøgelsesaktivitet med hovedvægt på indsamling af erindringer og interviews, og publikationsmæssigt af en forbilledlig vilje og evne til formidling til en bred offentlighed.

Januar 2005

Peter Dragsbo
Museumsleder
Museet på Sønderborg Slot

Mette Guldborg
museumsinspektør
Fiskeri- og Søfartsmuseet

Århus Kommunes udtalelse inscannet

